

V imenu Njegovega Veličanstva

Petra I.,

po milosti božji in narodni volji kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev

Mi

Aleksander,

prestolonaslednik

na predlog Našega ministra za agrarno reformo in, po zaslišanju ministrskega sveta predpisujemo to-le

Uredbo o izvedbi delne ekspropriacije veleposestev za javne interese, kolonizacijo in gradnjo delavskih in uradniških stanovanj in vrtov.*

Člen 1.

Preden se začne izvrševati končna ekspropriacija veleposestev, ki je izrečena v § 9. in 10. predhodnih odredb za pripravo agrarne reforme z dne 25. februarja 1919.** v zvezi z uredbo z dne 21. julija 1919*** o prepovedi odsvojitve in obremenitve veleposestev, sme minister za agrarno reformo takoj izvesti ekspropriacijo veleposestev, ako so taka zemljišča potrebna za javne (državne in komunalne) interese, za kolonizacijo, dalje za osnavljanje malih kmetij in gradnjo delavskih in uradniških stanovanj in vrtov.

Člen 2.

Zemljišče veleposestev, potrebno za javne državne interese, za kolonizacijo in prostovoljce, določa minister za agrarno reformo ter izvršuje njegovo ekspropriacijo in porazdelitev.

Minister za agrarno reformo ni vezan na maksimum posestva, ki je začasno določen z uredbo z dne 21. julija 1919. o prepovedi odsvojitve in obremenitve veleposestev, ako gre pri ekspropriaciji zemljišča za važen javen državni interes, čigar važnost presoja minister za agrarno reformo.

Člen 3.

Ekspropriacijo veleposestev smejo zahtevati:

1. v svojem imenu za javne komunalne interese in za gradnjo delavskih in uradniških stanovanj in vrtov pristojna komunalna (občinska in mestna) oblastva;

2. v imenu posameznih kmetovalcev za osnavljanje malih kmetij pristojni občinski (mestni) agrarni odbori.

Prošnje za ekspropriacijo, obrazložene s potrebo in opremljene z načrti, katastralno-posestnimi polami, zemljiškoknjižnimi izpiski dotičnega zemljišča in drugimi potrebnimi listinami, se morajo vlagati pri okrožnem agrarnem uradu (okrajnega glavarstva).

Člen 4.

Na to prošnjo okrožni agrarni urad, ako je potreba dovolj dokazana in prošnja zadostno

opremljena, odredi ob troških prosilčevih ogled in razpravo na licu mesta v pričo uradnega geometra in ekonomu. Na to razpravo agrarni urad pravočasno s posebnim pozivom pokliče lastnika dotičnega zemljišča, prosilca, prizadeti občinski (mestni) agrarni odbor, po potrebi pa tudi okrajni agrarni odbor in občinska (mestna) poglavarstva, ki morajo dan in predmet razprave razglasiti javno na običajni način vsaj osem dni pred razpravo, da se razprave lahko udeležijo vse prizadete osebe.

Predmet ogledu in razpravi je to, da se dožene:

1. ali je zahtevano zemljišče del veleposestva (identifikacija zemljišča);

2. ali se to zemljišče po veljavnih predpisih sme ekspropriirati in uporabiti v zahtevano svrhu;

3. ali je potreba in svrha opravljena in dokazana;

4. ali se z ekonomskega stališča in z ozirom na določeni maksimum veleposestva sme dovoliti ekspropriacija zahtevanega zemljišča.

Ko sta ogled in razprava izvršena, mora okrožni agrarni urad prošnjo s temi spisi in prilogami obenem s svojim poročilom in obrazloženim predlogom izročiti agrarni direkciji v rešitev.

Člen 5.

Agrarna direkcija na podstavi poročila okrožnega agrarnega urada izda odlok o ekspropriaciji.

Zoper ta odlok sme nezadovoljna oseba po agrarni direkciji vložiti pritožbo na ministrstvo za agrarno reformo v roku 14 dni od dne, ko se ji je vročil odlok. Ta pritožba ima odločilno moč. Agrarna direkcija presodi ugovore v pritožbi ter jo s svojim poročilom in z vsemi spisi izroči ministrstvu za agrarno reformo v končno rešitev.

Prepozno prejete pritožbe mora agrarna direkcija odbiti.

Člen 6.

Z ekspropriacijo, ki je izvedena za javne državne interese, pridobi država neobremenjeno lastninsko pravico do ekspropriirane nepremičnine.

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 37, izdanih dne 19. februarja 1920.

** Uredba št. 1919. z dne 25. februarja 1919.

*** Uredba št. 1919. z dne 21. julija 1919.

Z eksproprijacijo, ki je izvedena na prošnjo občine (mesta), pridobi občina (mesto) neobremenjeno lastninsko pravico do eksproprijirane nepremičnine.

Z eksproprijacijo, ki je izvedena za kolonizacijo, prostovoljce ali na prošnjo občinskih (mestnih) agrarnih odborov za osnavljanje malih kmetij, pridobe kolonisti, prostovoljci ali kmetovalci kot privatni pridobitelji neobremenjeno lastninsko pravico do eksproprijirane nepremičnine, vendar s to omejitvijo, da ne smejo brez dovolitve ministra za agrarno reformo eksproprijiranega zemljišča niti odsojiti, niti obremeniti.

Člen 7.

Ko postane odlok o eksproprijaciji pravno-močen, ga mora izvršiti okrožni agrarni urad, ki mora na licu mesta posameznega pridobitelja uvesti v posest eksproprijiranega zemljišča.

Od dne, ko je uveden v posest, nosi vsak zakupnik vsa javna bremena in vse davščine, ki so združene s posestjo in lastjo eksproprijiranega zemljišča.

Vsak pridobitelj takega zemljišča si mora po veljavnih predpisih od gradbenega oblastva izposlovati gradbeno dovolitev. Za koloniste nabavlja to dovolitev okrožni agrarni urad.

Člen 8.

Kolonisti, prostovoljci in kmetovalci morajo v roku treh let potem, ko so bili uvedeni v posest, zgraditi hišo.

Če v tem roku ne zgrade hiše ali če zamenjajo zemljo, izgube lastninsko pravico do eksproprijiranega zemljišča, ki ostane na razpolago ministrstvu za agrarno reformo.

Odloke o izgubi lastninske pravice do take nepremičnine izdaja okrožni agrarni urad.

Zoper tak odlok je dopuščena pritožba v roku osmih dni po okrožnem agrarnem uradu na agrarno direkcijo, ki končno reši pritožbo in predmet sam. Prepozno vložene pritožbe mora agrarna direkcija odbiti.

Okrožni agrarni urad skrbi za to, da se takšno zemljišče podeli drugemu prosilcu v last ob istih pogojih in da se to izvede v zemljiški knjigi, ako minister za agrarno reformo glede tega zemljišča ne ukrene kako drugače.

Člen 9.

Okrožni agrarni urad mora skrbeti, da se eksproprijirani deli veleposestva brez stroškov odpišejo z imena in izlasti dotičnega veleposestnika ter vpišejo na ime in v last posameznih pridobiteljev z omejitvijo, navedeno v členu 6.; tudi mora prenos lastninske pravice, in vpis omejitve lastninske pravice, označen v členu 6., zaprositi z uradnim dopisom pri pristojnem zemljiškknjižnem oblastvu.

Člen 10.

Če se je veleposestvo eksproprijiralo po tej uredbi, se prekliche prepoved o odsvojitvi veleposestev, ki je po uredbi z dne 21. julija 1919 vpisana v zemljiških knjigah; za take primere se s to uredbo vred izdaja generalna dovolitev ministra za agrarno reformo za prenos lasti eksproprijiranega zemljišča z imena in iz lasti dotičnega veleposestnika na ime in v last novega zakupnika.

V Beogradu, dne 12. februarja 1920.;

št. 2120.

Minister za agrarno reformo:

dr. H. Krizman s. r.

Člen 11.

Vsak veleposestnik mora dopustiti, da se na njegovem zemljišču zaradi eksproprijacije po tej uredbi započno potrebna tehnična in druga dela, o čemer ga mora vsaj tri dni prej obvestiti pristojno občinsko (mestno) poglavarstvo.

Skodo, storjeno ob takih pripravljalnih delih, morajo prosilci povrniti po cenitvi občinskih (mestnih) cenilcev.

Člen 12.

Višina odškodnine za neobrane pridelke kakor tudi za prevzeti inventar veleposestev se določa po predpisih, ki so izdani za prevzemanje inventarja ob likvidaciji veleposestev.

Istotako veljajo glede osebja kakor vseh službenih razmerij osebja na eksproprijiranih veleposestvih določila, ki so izdana za likvidacijo veleposestev.

Člen 13.

Višina končne odškodnine za eksproprijirano zemljišče in zgradbe na veleposestvih se uredi po zakonodajstvu ob izvedbi končne eksproprijacije veleposestev.

Do tedaj morajo vsi pridobitelji eksproprijiranega zemljišča plačevati vsako leto letni prispevek v višini enoletne zakupnine, ki je določena za oddajanje veleposestev v začasni zakup. Od te vsote gre ena četrtina državi za pokrivanje stroškov ob izvedbi agrarne reforme in kolonizacije, tri četrtine pa gredo bivšemu lastniku.

Za zgradbe na eksproprijiranem zemljišču morajo pridobitelji bivšemu lastniku plačevati letni triodstotni znesek od vrednosti zgradb, ki se ugotovi s cenitvijo.

Za osnovo cenitvi. zgradb, ki so na eksproprijiranem zemljišču, je treba vzeti inventarne nabavne stroške po odbitku njih amortiziranega dela. Kjer ni inventarja ali kjer nabavni stroški niso pravilno vpisani v inventarju, je nabavne stroške ugotoviti s cenitvijo.

Cenitev opravlja komisija dveh strokovnjakov, izmed katerih imenuje enega uradni organ ministrstva za agrarno reformo in drugega pristojno gradbeno oblastvo.

Ugotovljena vrednost zgradb ne sme nikoli presežati njih sedanje gospodarske vrednosti.

K cenitvi zgradb je treba lastnika, oziroma njegovega pooblaščenca, povabiti s posebnim pozivom.

Člen 14.

Pridobitelji zemljišča, eksproprijiranega po tej uredbi, so oproščeni vseh taks (pristojbin), določenih v finančnih zakonih in drugih predpisih za prenos nepremične imovine.

Člen 15.

Dokler se ne ustanove agrarne direkcije, izvršujejo njih dolžnosti po tej uredbi glavni agrarni poverjeniki.

Člen 16.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko jo kralj podpiše in ko se razglasi v »Službenih Novinah kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca«.

Izvedba te uredbe je poverjena ministru za agrarno reformo.

Aleksander s. r.